

Het effect van extra ligruimte bij zelfsluitende voerligboxen met uitloop

Herman Vermeer, PV; Gerard Plagge, VPB-Raalte

Zeugen in groepshuisvesting met zelfsluitende voerligboxen liggen het grootste deel van de dag in de box. Wanneer een stuk gezamenlijke ligruimte wordt aangeboden wordt hiervan beperkt gebruik gemaakt. Dit betekent dat een aantal zeugen behoefte heeft aan een gezamenlijke ligruimte wanneer het rooster achter de voerligboxen niet als ligruimte beschouwd wordt. In een koude periode zijn dit meer zeugen dan in een warme periode.

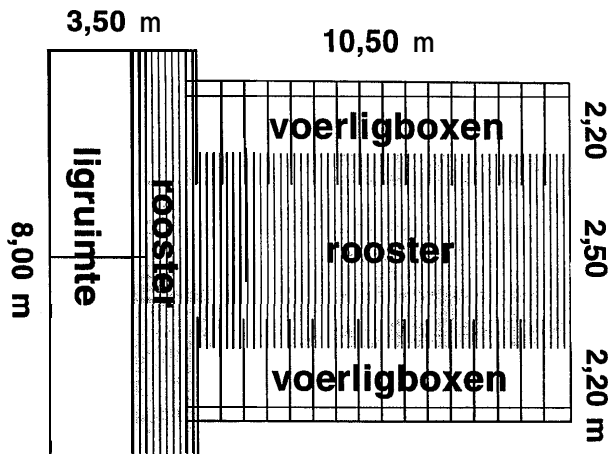
In groepshuisvesting met voerligboxen liggen de zeugen het grootste deel van de dag in de boxen. Dit deel van de stal is vaak het enige gedeelte met een dichte vloer. Ook zijn ze zo in staat fysiek contact met andere zeugen te ontwikkelen. Bij vrije ligruimtekeuze liggen varkens graag met de rug of de kont tegen een wand. Op deze manier voelen ze zich veilig in de rug en kunnen ze de omgeving overzien. Ook liggen ze vaak tegen elkaar aan, met name wanneer de ruimtetemperatuur laag is. In groepshuisvesting met voerligboxen is dit niet mogelijk. De vraag is of dit een beperking is van het welzijn. Door de zeugen beide mogelijkheden van ligplaats te geven, kunnen ze zelf tonen wat het meest aan hun wensen tegemoet komt. Dit oriënterende onderzoek moet duidelijk maken of zeugen die in groepshuisvesting met

zelfsluitende voerligboxen gehouden worden, behoefte hebben aan een gemeenschappelijke ligruimte.

Werkwijze

Op het Varkensproefbedrijf in Raalte werd een afdeling met twee rijen van 16 zelfsluitende voerligboxen (type Woldrix) gebruikt (figuur 1). Aan het uiteinde van deze twee rijen grensde een ligruimte ($8 \times 2 \text{ m} = 16 \text{ m}^2$). Op het extra stuk ligvloer was plaats voor maximaal 16 zeugen (0,50 m ligbreedte per zeug). Maximaal de helft van de aanwezige zeugen kon tegelijkertijd van de ligruimte gebruik maken.

Op werkdagen werd tweemaal per dag (11.00 en 16.30 u) genoteerd hoeveel zeugen zich in de boxen, op de roostervloer en op de ligruim-

Figuur 1: Plattegrond van de afdeling met 32 zelfsluitende voerligboxen en de extra ligruimte.

te bevonden. De zeugen werden eenmaal per dag om 9.00 uur gevoerd. Deze waarnemingen werden gedurende twee ronden uitgevoerd van oktober 1992 tot en met juni 1993.

Resultaten

Tijdens de eerste ronde (winter) lag 's ochtends 18% van de zeugen op de ligruimte en 's middags 31%. In de tweede ronde (voorjaar/zomer) was er geen verschil meer. Het is niet onderzocht of het steeds dezelfde zeugen waren die van de ligruimte gebruik maakten. Opgemerkt dient te worden dat een deel van de ligruimte, door het beperkte gebruik, regelmatig als mesthoek werd gebruikt.

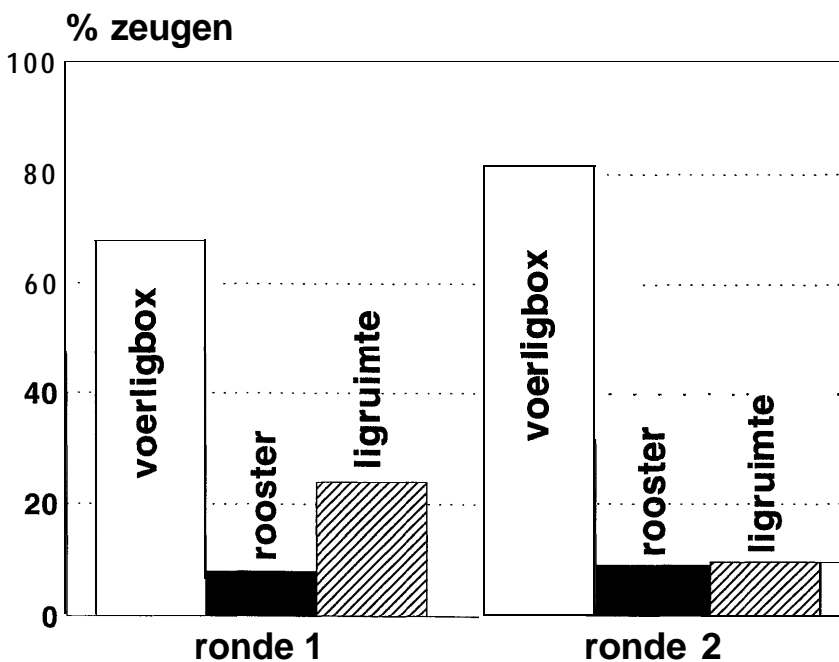
In de eerste ronde bevond zich gemiddeld 68% van de zeugen in de box op de twee waarnemingstijden. In de tweede ronde was dit ruim 81% (figuur 2). Het verschil wordt mogelijk door de temperatuur veroorzaakt. De variatie binnen een ronde was groot. Zeugen die zich niet in de box of op de ligruimte bevonden,

lagen, stonden of liepen op het rooster. Op sommige dagen lag de ligruimte vol (14-16 zeugen), op andere dagen was de ligruimte leeg. Het aantal keren dat de plaats van de zeugen is geregistreerd bedroeg in de eerste ronde 88 en in de tweede ronde 54.

In het begin van een ronde werd er meer gebruik gemaakt van de ligruimte dan aan het einde.

Conclusie

Gemiddeld geeft 70 tot 80% van de zeugen er de voorkeur aan in de voerligboxen te liggen, Ongeveer 20% van de zeugen kiest voor de aparte ligruimte. Redenen kunnen zijn: thermo-regulatie (elkaar opwarmen), een beter overzicht over de afdeling of een grotere behoefte aan sociale contacten. De afwezigheid van een gezamenlijke ligruimte lijkt het functioneren van het systeem met zelfsluitende voerligboxen niet te bemoeilijken. ■

Figuur 2: Verblijfplaats van de zeugen bij zelfsluitende voerligboxen en extra ligruimte.